અખડ ભારતના શિલ્પી : સરદાર પટેલ

— ભાવેશ આર. બલર

જન્મ : ૩૧મી ઓક્ટોબર, ૧૮૫૭, નડિયાદમા.

અભ્યાસ : કરમસદ, પેટલાદ નડિયાદ અને વડોદરામા ક્રમશઃ હાઈસ્કૂલ સુધીનુ શિક્ષણ મેળવ્યુ અને મેટ્રિક થયા. 'ડિસ્ટ્રિક્ટ પ્લીડર'ની પરીક્ષા ઘરે બેઠા પાસ કરી. ઈગ્લેન્ડમા બેરિસ્ટરની પરીક્ષા પ્રથમ વર્ગમા પાસ કરી.

દેશસેવાનુ કાર્ય : બોરસદ સત્યાગ્રહ, ખેડા સત્યાગ્રહ, અસહકારની લડત, નાગપુર ઝડા સત્યાગ્રહ વગેરે જેવી રાષ્ટ્રીય લડતોમા ઉત્સાહભેર ભાગ લીધો. આમ, અગ્રેજોના અન્યાયી વલણ સામે લડત આપી વિજય મેળવ્યો.

'સરદાર નુ બિરુદ : બારડોલી સત્યાગ્રહથી વલ્લભભાઈ પટેલને 'સરદાર'નુ બિરુદ મળ્યુ.

દેશી રાજ્યોનુ ભારતસઘમા જોડાણ : ભારત સ્વતત્ર્ય થયા પછી વલ્લભભાઈ પટેલ નાયબ વડાપ્રધાન અને ગૃહમત્રી બન્યા હતા. તેમણે ૫૬૨ જેટલા દેશી રજવાડાઓને ભારતસઘમા જોડવાનુ ભગીરથ કાર્ય કર્યું, એ દેશની ઘણી મોટી સેવા ગણાય. તેમણે પ્રેમ, ધીરજ, ઉદારતા, અને દૃઢતાથી આ ચમત્કાર કરી બતાવ્યો. જો સરદાર ન હોત તો આજે દેશ અનેક ટુકડાઓમા વહેચાયેલો હોત. તેમણે જૂનાગઢ અને હૈદરાબાદ જેવા દેશી રાજ્યોના પ્રશ્નોને કુનેહપૂર્વક ઉકેલતા હતા. આમ તેમણે ગાધીજીને આપેલા વચન પ્રમાણે જવાહરલાલ નહેરુને સહકાર આપી દેશના પ્રશ્નો ઉકેલ્યા.

સરદારવાણી : ''હુ ગજરાતીઓને કહુ છુ કે, તમે ભલે દુબળા હો પણ કાળજુ વાઘ, સિહનુ રાખો. સ્વમાન ખાતર મરવાની તાકાત હૃદયમા રાખો. કોઈ તમને અદર–અદર લડાવી ન શકે એટલી સમજણ રાખો.''

અવસાન : ૧૫ ડિસેમ્બર, ૧૯૫૦

■